

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanan Modüs Vivendi ile Ticaret Anlaşmasının tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/460)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı: 71-346/1594

21. IV 1956

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanan Modüs Vivendi ile Ticaret Anlaşmasının tasdiki hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 21. IV. 1956 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil Vekili
E. Menderes

ESBABI MUCİBE

Suriye ile Türkiye arasındaki ticari mübadeleler şimdiye kadar anlaşmasız olarak cereyan etmekte idi.

Ahiren Türkiye ile Suriye arasında ticari mübadeleleri tanzim edecek ve aynı zamanda dostluğun takviyesine de yarıyacak bir Ticaret Anlaşması akdi arzusunun her iki tarafça da izharı neficesinde Suriye Milli İktisat Nazırı Eksefâns Rızkallah Antaki'nin başkanlığındaki heyet ile yetkili heyetimiz arasında Ankara'da yapılan müzakereler sonunda Suriye Hükümeti ile 3 Mart 1956 tarihinde ilişikteki iki vesika imzalanmıştır.

1. Modüs Vivendi :

Modüs Vivendiden Âkidler seyrisefain konusunda ve ithalât ve ihracata mütaallik muamelât ve mükellefiyetlerde birbirlerine en ziyade müsaadeye mazhar devlet hukuk ve imtiyazlarını bahşetmek hususunda mutabık kalmışlar ve bu kaidenin istisnalarını mütaakıp maddelerde zikretmişlerdir.

Her iki memleketin teşrii uzuvlarınca tasdikini mütaakıp tasdik belgelerinin Şam'da teatisinden 15 gün sonra yürürlüğe girecek ve taraflarca feshi ihbar edilmediği takdirde bir Ticaret ve Seyrisefain Antlaşmasının akdine ve yürürlüğe girmesine kadar meriyette kalacaktır.

Modüs Vivendiye ek mektupta, mezkûr belgenin 1 nci paragrafından Âkid Devletlerden birinin bayrağını taşıyan ticaret gemilerinin veya hamulelerinin, diğer Âkid Tarafın limanlarında en ziyade mazhar müsaade devletin ticaret gemilerinin ve hamulelerinin, her hususta, tâbi tutuldukları şartlardan aynen istifade edeceklerinin anlaşılması lâzımgeldiği tasrih edilmiştir.

2. Ticaret Anlaşması :

İki komşu memleket arasında ticari mübadeleleri teşvik ve iktisadi münasebetlerin en geniş şekilde gelişmesini sağlamak maksadını istihdaf etmektedir.

Bu Anlaşma hükümleri gereğince ticari mübadeleler her iki memlekette mer'i genel ithalât ve ihracat rejimleri dâhilinde cereyan edecek, ticari mübadelelerin bedelleri ya Amerika dolârı veya serbest İngiliz lirası veyahut da ihracatçı memleketin kabul edeceği diğer her hangi bir para ile ödenecektir. Tediye bakımından Türkiye'nin menfaatlerine uygun olan eski sistem bu suretle devam ettirilmiş olmaktadır.

Adı geçen Anlaşmada Türk ve Suriye Hükümetleri temsilcilerinden müteşekkil ve Akid Taraf-lardan birinin talebi üzerine toplanacak muayyen salâhiyetli bir de Muhtelit Komisyon teşkili der-piş edilmiştir.

Ticaret Anlaşmasının müddeti bir senedir. Anlaşma bu müddetin hitamından iki ay evvel Akid-lardan biri tarafından feshedilmediği takdirde kendiliğinden senelik müddetler için temdid edil-miş addolunacaktır.

Ticaret Anlaşmasının tasdıkı ve meriyete girmesi mevzularında, Modüs Vivendide kabul edi-len esasların aynı derpiş edilmiştir.

Suriye heyetinin arzusu üzerine mezkûr Anlaşmadan ayrı olarak teati edilen mektupta Türk salâhiyetli makamlarınca talebedilecek menşe şahadetnamesinin modeli gösterilmiştir.

Yukarda esasları arz olunan bu anlaşmalar memleketimizin siyaset ve menfaatlerine uygun mütalâa edildiğinden tasdıkı Büyük Millet Mec'lisinin yüksek tasvibine arz olunur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M.M.
Hariciye Encümeni
Esas No. 1/460
Karar No. 13

29 . XI . 1956

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanan Mo-düs Vivendi ile Ticaret Anlaşmasının tasdıkı hakkında kanun lâyihası Hükümet mümessilleri-nin huzuru ile Encümenimizde müzakere edildi.

Yapılan inceleme sonunda memleketimizin menfaatlerine uygun olan Modüs Vivendi ile Ticaret Anlaşmasının tasdıkı, Hükümetin esbabı mucibesinde izah edildiği veçhile yerinde görüle-rek encümenimizce aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Ticaret Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariciye En. Reisi Bu M. M. Kâtip
Giresun Antalya
H. Erkmen A. Tokuş

Amasya
I. Olgac

Antalya
B. Onat
İmzada bulunamadı

Çanakkale
N. F. Alpkartal

Çanakkale
B. Evüstün

Çorum
S. Baran
İmzada bulunamadı

Çorum
K. Terzioğlu

Eskişehir
H. Polatkan

İstanbul
F. Ulaş

Kastamonu
B. Aktas

Konya
M. Obuz

Manisa
A. Karaosmanoğlu

Ticaret Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ticaret Encümeni
Esas No. 1/460
Karar Na. 11

14 . XII . 1956

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanan Modüs Vivendi ile Ticaret Anlaşmasının tasdiki hakkında kanun lâyihası, hükümet temsilcilerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakerelendi.

Hükümetin esbabı mucibesinde sefîd edilen hususlar encümenimizde de yerinde görülerek lâyiha aynen kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ticaret Encümeni

Reisi	M. M.
Ordu	İzmir
M. Yazıcı	N. S. Altuğ
Kâtip	Ankara
Konya	H. Bulgarlı
M. Güzelkuluç	Erzurum
Çoruh	C. Önder
H. Çeltikçioğlu	Van
Kars	Sivas
F. Aktaş	H. Yüksel
	H. Kartal

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanan Modüs Vivendi ile Ticaret Anlaşmasının, tasdiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Cumhuriyeti Hükümeti arasında 3 Mart 1956 tarihinde Ankara'da imzalanan Modüs Vivendi ile Ticaret Anlaşması ve ekleri kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde mefryete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

21 . IV . 1956

Başvekil Vekili ve
Dahiliye Vekili
E. Menderes

Devlet Vekili
M. C. Bengü

Devlet Vekili ve
Millî M. V. V.
Ş. Ergin

Devlet Vekili
E. Kalafat

Devlet Vekili
C. Yardımcı
Millî Müdafaa Vekili

Adliye Vekili
H. A. Göktürk
Dahiliye Vekili

Hariciye Vekili

Maliye Vekili

Maarif Vekili
A. Özel

N. Ökmen
Nafia Vekil
M. Çavuşoğlu

İkt. ve Ticaret Vekili

Sih. ve İç. Mua. Vekili
N. Körez

Güm. ve İnh. Vekili ve
İkt. ve Ticaret V. V.

Ziraat Vekili
E. Budakoğlu

H. Hüsmen
Münakalât Vekili
A. Demirer

Çalışma Vekili
M. Tarhan

İşletmeler Vekili ve
Hariciye V. V.
S. Ağaoglu

MODÜS VIVENDİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Cumhuriyeti Hükümeti aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır :

Türkiye Cumhuriyeti ile Suriye Cumhuriyeti :

1. Seyrisefain konusunda,
2. Gerek ithalât, gerek ihracat münasebetiyle, tahsil dilen gümrük resimleri ve diğer her türlü rüsumda, ithalât ve ihracattaki resimlerin tahsil şekli, gümrükleme mütaallik kaideler, muameleler ve mükellefiyetler hususunda, birbirlerine karşılıklı olarak en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesini uyguluyacaklardır. En ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi:
 - a) Hudut ticaretini kolaylaştırmak maksadı ile, Yüksek Âkîd Taraflardan biri veya diğeri tarafından hudut memleketlerine bahşedilmiş veya edilebilecek hususi imtiyazlara,;
 - b) Yüksek Âkîd Taraflardan biri veya diğeri tarafından, gümrük birliği vücuda getirilmesi veya serbest mübadele bölgesi tesisi zmnında diğer devletlere bahşedilen veya edilebilecek olan imtiyazlara;
 - c) Türkiye'nin, âzası olması dolayısıyla, diğer G. A. T. T. âzası devletlere bahşettiği veya edebileceği imtiyaz ve istifadelere;
 - d) Suriye tarafından Lübnan, Irak, Mısır, Suudi Arabistan, Ürdün, Libya, Yemen ve Sudan'a bahşedilen veya edilecek olan imtiyaz ve iltimaslara;tatbik edilmeyecektir.

İşbu Modüs Vivendi Yüksek Âkîdların her biri tarafından kendi mevzuatına uygun olarak tasdik edilecek ve tasdik belgelerinin Şam'da teati edilmesinden 15 gün sonra yürürlüğe girecektir. Bu Modüs Vivendi, Türkiye ile Suriye arasında bir Ticaret ve Seyrisefain Anlaşması yürürlüğe girinceye kadar meriyette kalacaktır.

Bununla beraber, Âkîd Taraflar bu Modüs Vivendiyi, altı ay evvel ihbar şartıyla her zaman feshedebilirler.

Ankara'da, Fransızca iki nüsha olarak 3 Mart 1956 tarihinde yapılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına
F. Köprülü

Suriye Cumhuriyeti Hükümeti adına
R. Antakî

Modüs Vivendiye ilişik mektup

Bay Reis,

Ankara, 3 Mart 1956

Bugünkü tarihte, Türkiye ile Suriye arasında akdedilen Modüs Vivendinin 1 nci paragrafına atfen, mezkûr paragraftan, Âkîd Devletlerden birinin bayrağını taşıyan ticaret gemilerinin veya hamulelerinin, diğer Âkîd Tarafın limanlarında en ziyade mazhar müsaade Devletin ticaret gemilerinin ve hamulelerinin, her hususta, tâbi tutuldukları şartlardan aynen istifade edeceklerinin anlaşılması lâzımgeldiğini Ekselânsınıza teyid etmekle şeref duyarım.

Derin saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim Bay Reis.

Fuad Köprülü
Harcıye Vekili

Ekselân

Bay Dr. Rızkallah Antakî
Millî İktisat Nazırı ve
Suriye Heyeti Reisi
Ankara

Modüs Vivendiye ilişik mektup

Bay Reis

Ankara, 3 Mart 1956

Müfadı aşağıda yazılı bugünkü tarihli mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref duyarım :

«Bugünkü tarihte, Türkiye ile Suriye arasında akdedilen Modüs Vivendi'nin 1 nci paragrafına atfen, mezkûr pragraftan, Akıd Devletlerden birinin bayrağını taşıyan ticaret gemilerinin veya hamulelerinin, diğer Akıd Tarafın limanlarında en ziyade mazharı müsaade devletin ticaret gemilerinin ve hamulelerinin, her hususta tâbi tutuldukları şartlardan aynen istifade edeceklerinin anlaşılması lâzımgeldiğini Ekselânsınıza teyid etmekle şeref duyarım.

Derin saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim Bay Reis.»

Yukardaki husus hakkında Suriye Hükümetinin mutabakatını teyid etmekle şeref duyarım.

Derin saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim Bay Reis.

Ezrakallah Antakî
Millî İktisat Nazırı

Ekselâns

Bay Prof. Fuad Köprülü
Hariciye Vekili ve Türk
Heyeti Reisi
Ankara

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE SURIYE CUMHURİYETİ ARASINDA TİCARET ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Hükümeti, iki memleket arasındaki ticaret mübadeleleri geliştirmek arzusu ile, aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır :

Madde — 1.

Türkiye Cumhuriyeti ile Suriye Cumhuriyeti arasındaki ticari mübadeleler, her iki memlekette yürürlükte bulunan umumi ithalât ve ihracat rejimlerine uygun olarak yapılacaktır.

Madde — 2.

Türk Hükümeti ve Suriye Hükümeti, Türk ve Suriye menşeli malların ithal ve ihracına her iki memlekette yürürlükte bulunan umumi rejimler gereğince, bu mallar ithal edilen memleketin dahilî istihlâkine tahsis edilmek şartıyla, karşılıklı olarak müsaade edeceklerdir.

Madde — 3.

İşbu Anlaşmanın tatbiki icabı, taraflardan herbirine sevk edilecek mallara iki memlekette birbirinde mer'î kanun ve kararnamelerle derpiş edilen şekil ve şartlar dâhilinde tanzim edilecek bir menşe şahadetnamesi terfik edilecektir.

Bu maksatla, her iki Akıd Taraf, bahis mevzuu şahadetnamenin resmî örneklerini teati edeceklerdir.

Madde — 4.

1. İşbu Anlaşmanın tatbikatından mütevellidolarak Türkiye Cumhuriyeti ile Suriye Cumhuriyeti

yeti arasında tahaddüs edecek tediyat, her iki memlekette, mer'i kambiyo mevzuatı ahkâmına göre tesviye olunacaktır.

2. Mezkûr tediyeler gerek Amerikan dolârı, gerek transferi mümkün isterling veya ihracatçı memleket tarafından kabul edilecek her hangi bir para ile ifa olunacaktır.

3. Hükümetlerden her biri, mezkûr tediyeleri karşılak için, diğér Âkid Taraf lehine, dövizlerin transferine müsaade eylemeyi taahhüdeyler.

Madde — 5.

İşbu Anlaşmanın yürürlüğü sırasında her iki memleketin salâhiyetli makamları tarafından tasvibe-dilmiş olup da bu Anlaşmanın inkizasında tamamlanmamış bulunan ticari muameleler, Anlaşmanın hitamından itibaren altı ay zarfında, işbu Anlaşma ahkâmına tevfikân tesviye olunacaklardır.

Madde — 6.

İşbu Anlaşmanın iyi işlemlerini ve iki memleket arasındaki iktisadi iş birliğinin tarsin ve inkişafını temin gayesiyle her iki Âkid Taraf, başlıca vazifeleri aşağıda zikredilmiş bulunan, bir Türk - Suriye Karma Komisyonu teşkil edeceklerdir:

- a) İşbu Anlaşmanın tatbikatına nezaret etmek,
- b) İşbu Anlaşmanın tatbikatı sırasında zuhur edebilecek bütün müşkülleri halletmek,
- c) İki memleket arasındaki iktisadi münasebetleri düzenliyecek ve geliştirecek her türlü teklifte bulunmak,

Komisyon Âkid Taraflardan birinin talebi üzerine toplanacaktır.

Madde — 7.

İşbu Anlaşma, Âkid Taraflardan her biri tarafından kendi mevzuatına uygun olarak tasdik edilecektir. Anlaşma tasdik belgelerinin Şam'da teati edilmesi tarihinden 15 gün sonra yürürlüğe girecektir. Anlaşmanın meriyet müddeti bir senedir.

Inkizasından iki ay evvel, fesih ihbarı yapılmadığı takdirde Anlaşma senelik müddetler için kendiliğinden temdid edilmiş addedilecektir.

3 Mart 1956 tarihinde, Ankara'da Fransızca iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Suriye Hükümeti adına
R. Antakî

Türk Hükümeti adına
F. Köprülü

Bay Reis,

Ankara, 3 Mart 1956

Türkiye ile Suriye arasında bugünkü tarihte imzalanan Ticaret Anlaşmasının 3 ncu maddesine atfen, Ekselânslarına Türk salâhiyetli makamlarınca talebedilecek menşeh şahadetnamesi modelini ilişik olarak taktim etmekle şeref duyarım.

Değerleri 100 T.L.yı veya bu meblâğın her hangi bir para ile muadilini tecavüz etmiyecek emtia için menşeh şahadetnamesi talebedilmeyecektir.

Derin saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim, Bay Reis.

Ekselâns

Bay Dr. Rızkallah Antakî
Millî İktisat Nazırı ve
Suriye Heyeti Reisi

Fuad Köprülü
Hariciye Vekili

Menşe Şahadetnamesi

Gönderen	Gönderilen
İsim	İsim
İkametgâh	İkametgâh
Sokak	Sokak

Malın cinsi
Ambalaj tarzı

Koli adedi

Marka No.

Ağırlık gayrisâfi Kg.
Kıymet Fob.

Sevk yolu

Türkiye ile Suriye arasındaki 3 Mart 1956 tarihli Ticaret Anlaşması hükümlerine uyarak vasıfları yazılı emtiaın Türk menşeli olduğunu tasdik eder.

Bay Reis,

Ankara, 3 Mart 1956

Müfadi aşağıda yazılı bugünkü tarihli mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref duyarım :

«Türkiye ile Suriye arasında bugünkü tarihte imzalanan Ticaret Anlaşmasının 3 ncü maddesine atfen, Ekselânslarına, Türk salâhiyetli makamlarınca talebedilecek menşe şahadetnamesi modelini ilişik olarak takdim etmekle şeref duyarım.

Değerleri 100 TL. yı veya bu meblâğın her hangi bir para ile muadilini tecavüz etniyecek emtia için menşe şahadetnamesi talebedilmiyecektir.

Derin saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim, Bay Reis.»

Yukardaki husus hakkında Suriye Hükümetinin mutabakatını teyid etmekle şeref duyarım.

Derin saygılarımın kabul buyurulmasını rica ederim, Bay Reis.

Ekselâns

Bay Prof. Fuad Köprülü
Hariciye Vekili ve
Türk Heyeti Reisi
Ankara

Rızkallah Antaki
Mîllî İktisat Nâzırı